

Barátság

Magyarország népei
kölcsonös megismerkedését szolgáló
kulturális és közéleti folyóirat

Megjelenik hatszor egy évben

Alapította 1994-ben:

Ember Mária és
Mayer Éva

Kiadó:

Filantrop Társaság
1113 Budapest,
Tas vezér u. 17. IV.4.

Felelős szerkesztő:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:

1519 Budapest, Pf. 452.

Telefon: **385-6297**

naponta 10-14 óráig

Telefon/fax: **203-2858**

ISSN 1218-0149

Előfizethető a Barátság
csckszámláján:

11711034 – 20813402

OTP 1114 Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.

Terjeszti a szerkesztőség,
a HIRKER Rt. és

a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.

Nyomdai munkálatok:

COMP-Press Kft.

<http://www.comp-press.hu>

E-mail:

baratsag1@freemail.hu

Felelős vezető:

Iós Ferenc

ügyvezető igazgató

A Barátság megtalálható
az alábbi Internet-honlapon:
www.datanet.hu/compress

E LAPSZÁMUNK MEGJELENÉSÉT
az Oktatási Minisztérium,
és

A „Magyarországi Nemzeti
és Etnikai Kisebbségekért”
Közalapítvány
támogatta.

Címlapunkhoz:

Líra és dráma – képekben

Lux Antal jelentős, nemzetközi hírű művész, aki Soroksáron született, és épp ezért a közelmúltban a soroksári Művelődési Központban volt kiállítása. Ebben még nem volna semmi különös – hacsak a régi soroksári ismerősöknek nem –, mégis úgy érzem, ez az ember megérdemli, hogy egy folyóirat széles olvasótábora is tudjon róla. Már a neve is ritka és rendkívüli, mert „fény”-t jelent latinul, és így különösen illik valakire, aki videóművészként (de festőként is) fényel dolgozik. Életrajzában nem érdektelen mozzanat, hogy még fiatalkorában, Soroksáron, kiváló bokszo volt, aztán 1956-ban fegyverrel vett részt a forradalomban. Utána természetesen disszidálni kényszerült: Stuttgartban végzett a képzőművészeti főiskolán, majd Berlinben telepedett le és most is ott él.

Nem festményei a legfeltűnőbbek. Műterme tele van különös tárgyakkal, ún. „objekttekkel”, például zsákokkal (egy időben ugyanis zsákvásznakat használt festővászon helyett, de nem festett rájuk, mert már úgyis el voltak látva színes vagy fekete feliratokkal) vagy „mintegy véletlenül” betört képernyőjű televíziós készülékekkel.

Ép televíziói – helyesebben videói, komputerei és a hozzájuk kapcsolódó egyéb berendezések: fényképezőgépek, magnetofonok, felvevők, kábelek. – viszont még érdekesebbek. Képalkotó felszereléseivel a magyar televízió munkatársait is többször készségesen kisegítette. Avantgardista videófilmjei, melyekkel számos díjat nyert Európában és Ázsiában, ugyanolyan meglepők, mint amennyire igényesek: líraiak és drámaiak; olyanok mintha különböző festmények – melyeket egymásra ragasztott fényképdarabkákból, átlátszó színes fóliákból, anyagmintákból, feliratokból, és még ki tudja miből (természetesen festékből is!) hoztak létre – úsznának át folytonosan egymásba, különös hangeffektusok és harmonikus összhangzatok kíséretében.

A festészeti hasonlat nem véletlen, ugyanis festményeiben van valami az egymás után következő videóképekből. És az sincs kizárva, hogy ez a képi világ felszívott valamit az egykori berlini falra vagy a kreuzbergi házakra szeszélyesen felmázolt és felszórt feliratokból és graffitikből.

Bár lehet, hogy mindez csak kissé nosztalgikus belemagyarítás. Azok a festmények, melyeket a soroksári kiállításon láthattunk, sokkal finomabbak és „letisztultabbak”, noha vannak rajtuk is „heves gesztusok”. Nonfiguratívok, sok rajtuk a vörös (és annak minden árnyalata a barnától a liláig), de az ezüst sem ritka, és ennek a két színnek a harmóniája még sokáig ott marad a néző szemében.

Líra és dráma: inkább egy író munkásságát kísérő fogalmak, semmint egy képzőművészt. Lux Antal nemrégiben befejezte memoárjait. Meglepően ízes stílusú elbeszélő. A hamarosan megjelenő könyvéből nemcsak a személyesen érintett soroksáriak – mindenki meggyőződhet róla.

Beke László

* * *

Fontosabb kiállításai: 1960 Musee d'Art Moderne, Párizs, 1962 Haus der Kunst, München, 1964 Mostra d'Arte, Sondrio, Olaszország, 1969 Gallery „Egg and Eye”, Los Angeles, USA, 1975 Józsefvárosi Galéria, Budapest, 1979, Bankside Gallery London, 1980, Expo- Art, Bari, Olaszország, 1982 József Attila Múzeum, Makó, 1983 Múcsarnok, Budapest Galéria, 1984 Galeria Caminul Artei, Bukarest, Románia, 1990 Magyar Kultúra Háza, Berlin, 1991 ARCO, Madrid, Turku, Finnország, 1994 Galerie Pankow, Mediascape, Zágráb, Horvátország, 1995 Retrospektív Kiállítás a Körmendi Galériában, Budapest, 1998 Galléria '13, Budapest, 2000 Hommage à Gutenberg, Mainz, Németország.

Videók, díjak: 1964 Prix International Salon de Paris, Franciaország, 1988 a bonni Kunstfonds ösztöndíja, 1991 a szigetvári „Retina” nemzetközi film- és videófesztivál díja, 1993-tól a fesztivál zsűritagja és elnöke, 1994 a „Kurzfilmwettbewerb Niedersachsen” Hannover díja, 1996, a The 18h Tokyo Video Festival díja, 1. díj az 5. Bremer Video Festival-on, 1998 „Silver Award” The 20. Tokyo Video Festival, 1999 óta tagja az Alsószászországi Filmbizottságnak Hannoverben.

Önéletrajzi írását az 1956-os forradalomról a **Barátság** 1998-ban adta közre.